

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poșta, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

Oseriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorile nefranțate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se restituie.

Nr. 76.

Duminică, 5 (17) Aprilie.

1887.

Din pauza s-telor sărbători ale Paștilor și arului nu va apăre până Mercuri seara.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.”

Cu 1 Aprilie 1887 st. v., s'au început un nou abonament pe triloniul Aprilie, Mai și Iunie, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețului abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.
„ șese „ 6 „
„ unu an 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci
„ șese „ 20 „
„ unu an 40 „

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de până acum li-se recomandă a însemna pe cupon numărul fășiei sub care au primit diarul.

Domnii cari se vor abona din nou să binevoască a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Brașov, 4 Aprilie 1887.

Douăzeci de ani de luptă în contra unor adversari mult mai puternici, cari se folosesc fără de cunoscere de puterea statului, ce li s'a dat pe mâna, neîntrecați în orgoliul lor, nesățioși în poftele lor și cu totul nedificili în alegerea mijloacelor spre a și le împlini; douăzeci de ani de hârțuială cu nisce contrari, cari aci cu forța, aci cu lingușirea, aci cu viclenia caută să exploateze slăbiciunea și defectele Românilor, lor bine cunoscute încă din veacurile triste ale servituzii; douăzeci de ani de absolutism constituțional unguresc au trebuit să obosescă chiar și pe „îndelungu răbdătorul” nostru popor și nu e nici o mirare decă câte odată omenii noștri se sânt descurajați și decă firea lor înclinată spre fatalism lasă să se încuibă între ei pericolosul indiferentism.

Din an în an situațiunea noastră, a Românilor din Transilvania și părțile ungurene, devine mai grea și mai amenințătoare. Favorisatul de constelațiunea actuală adversarii noștri exercită o egemonie, care se sânt în tota monarchia și în măsura în care le-a crescut influința politică, le-a crescut și pofta de a ne război pe noi, a căror limbă și naționalitate stă în calea scopurilor lor fantastice și nerealisabile.

Singurul razim ilu avem odinor în iubirea de dreptate a monarchului nostru. Der am pierdut și acest razim, de când Capul statului este mereu încunjurat de droia adversarilor noștri, cari nu-l mai lasă să se apropie de noi, să vedă necazurile, să audă plângerile și să cunoască nedreptățile și fărădelegile, ce se comit zilnic în potra lui. Constituționalismul de aci este o bună armă în mâna adversarilor nemului românesc, ei cu ajutorul lui au monopolizat toate în acest stat, până și prerogativele Coronei.

În nisce momente ca aceste, când printr'o tristă coincidență a împrejurărilor ne vedem atacate și amenințate: naționalitatea, limba, șola, biserica, ba chiar și averea și familia noastră, atacate și amenințate mai amar decât în timpurile crude ale iobăgiei; în asemenea momente nu-l lasă, dău, inima pe bietul Român să serbeze în liniște și cu mulțămire sfântă înviere. Gândindu-se la toate câte le-a suferit și câte îi mai stau înainte o adencă amărăciune trebuie să cuprindă sufletul lui.

Der privind în jurul său și vedându cum încolțesc pomii și cum câmpiele strămoșesc încep să se îmbrace în haina veselă a primăverii împodobită cu floricele nenumărate ca și stelele

de pe bolta cerului, trebuie să se deștepte și în inima sa măhnită și chinată speranța, dulcea speranță, că odată îi va fi dat să se bucure și densul dimpreună cu paserile cerului de libertatea cea mult dorită.

Drumul ce duce la libertate este însă sădit cu spin și numai poporele care se arată vrednice de ea o pot dobândi, numai ele o pot și păstra, decă au dobândit-o odată.

Noi Românii din acest stat încă am trebuit să facem dureroasă experiență, că drepturile mai ușor se câștigă decât se pot păstra și stăpâni. Di de di am pierdut din teremul nostru de drept și astăzi suntem așa de strimtorati în toate părțile, încât abia mai putem răsufla.

Cine se ne vină în ajutor, cine se porțe grija noastră, decă noi înșine ne vom răsufla, decă noi înșine nu ne vom îngriji de viața și de averea noastră?

Bietul popor stă să îmbrâncescă sub povara dărilor, der cu toate aceste nu se retrage dela nici o jertfă, când e vorba de îmbunătățirea sorței lui. Ce facem însă pentru el, noi cei cari am fost crescuți și cultivați din sudoarea lui, cum îl apărăm, ce sprijinim, ce sfaturi îi dăm, ca să scape de rele și să potă serba și el sărbători mai mulțumite?

„Țineți cu poporul toți, ca să nu retăciți!” — ne dicea neuitatul Bărnău.

Puneți-vă, cărturari români, mâna pe conștiință și vă întrebați, decă așa lucrați, decă în toate faptele și întreprinderile vă gândiți numai și numai la binele poporului, decă numai și nu cu el țineți! Ori că vă gândiți mai întâiu, ce-o să dică adversarii la aceea ce faceți și începeți, și decă o să le placă ori nu!

Cum vom pute serba odată și noi învierea drepturilor și a libertății noastre, decă vom purta mai mult grija adversarilor, decât a nemului nostru, decă vom ține mai mult cu stăpânii dila decât cu poporul asuprit?

Der, mulțămii cerului, încă sunt destui bărbați români cu inima la loc, încă bărbăția strămoșescă n'a dispărut din sinul nostru. De aceea nici nu pierdem speranța în reînviere! Mîntea și bunul sânt al acestor bărbați vor să se povățuiască poporul și în zilele grele de astăzi.

Acești bravi români se și aducă aminte de cuvintele lui Bărnău: „Când vi se va păr lupta cu neputință, când se vor ridica greutățile asupra voastră, ca valurile mării turbate asupra unei nave, când va deslega principiile întunecului pe toți necurații și-i va trimite ca să rumpă legăturile frăției voștre și să vă abată dela cauza și amorea gîntei voștre la idoli străini: aduceți-vă aminte atunci de străbunii voștri cu căta însuflețire au luptat ei pentru existența și onorațiunea națiunii noastre!”

Ungurii și Austriacii.

Nemulțămirea în contra Ungurilor crește pe dice merge în partea cislaitană a monarchiei. Chiar și „Neue fr. Presse”, buna amică a cabinetului Tisza, se vede constrinsă a adresa serioase admonițiuni politicilor din Pesta. Tuca acum sunt intrunite în Viena deputațiunile cvotelor, cari vor să se înțeleagă asupra cvotei ce trebuie să o contribuiescă ambele state dualiste pentru cheltuielile comune. Din acest incident, „Neue freie Presse”, care, cu totă prietenia ei ungurescă, scie să fie și șirătă, le pune înainte bărbaților de stat unguri următoarea iconă:

„Poftescă Ungurii. — scrie „N. fr. Presse” — să se uite puțin împrejur în Austria. Pături estinse ale populațiunii sunt predominant aci de un curent tare contra influinței preponderante a coronei S-lui Stefan. Nu se ține o adunare de țărani, în care să nu se ridice un Mirabeau în suman, deșteptându entuziasmul as-

cultătorilor prin cuvintele sale inflăcărare în contra rîmătorilor unguresci, nu se aranjează o convenire democratică în Viena, a căreia parte plăcută nu ar fi o venătoare în contra Ungariei; nu se adună societatea mōrilarilor fără ca să plângă ruina din partea Ungariei a unei industrii, ce representă mai mult de o sută de milioane. În Boemia tocmai acuma s'a dat parolă, că un Ceh adevărat pot să consume numai grâu din Boemia. În Galiția încă nu s'a stins mânia Polonilor din cauză, că certa pentru petrolu s'a rezolvat în mod nefavorabil pentru ei. În societate preste tot se arată semnele unei amare nemulțămiri cu forma de stat și monarchiei. Încă această mișcare nu este așa de mare spre a decide hotăririle său chiar și numai principiile corporilor legiuitoare. Der acest curent isyoresce din sentimentul comun al tuturor cetățenilor, că în cele din urmă trebuie să se încheie un pact, care să nu scurteze mai mult posesiunea de drept și materială a Austriei.

Mai departe arată „N. fr. Presse”, că Unguri refuză morțișu a plăti cele două procente, cari s'au stipulat ca să le contribuie Ungaria ca despăgubire pentru veniturile graniței militare, cari mai înainte intrau în casele ministerului de război.

Deputațiunea ungară — dice „N. fr. Presse” — provocă intervenire monarchului într'o cesiune de drept, care n'ar mai trebui să fie adusă în discuțiune. Constituțiunea prescrie că împăratul are să decidă, care să fie cvotele pe timpul unui an, decă parlamentele nu se pot înțelege între sine. „Austria trebuie să se opună energic pretensiunii nefundate a Ungurilor, căci astăzi e cvota pentru granița militară, er mîne va fi cvota pentru datoria statului, care îi va gena. Acum să decidă monarchul. Metoda acasta de a provoca decisiunea coronei într'o cesiune stipulată în contract ascunde cele mai mari pericole pentru Austria, esclama foia vienesă sfătuiindu pe Unguri să se modereze, căci scopurile politice ale omenilor dela putere din Austria sunt aci cu totul altele, ca cele ce le urmăria Nemții centraliști.

Svêcolirile Kulturegyletiștilor.

Două zile neînteruptă a bătut apa'n piua comitetul Kulturegyletului ardelen în săptămâna acasta. Kulturegyletiștii dicu că au luat hotăriri definitive relativ la primele ajutoare și subvențiuni ce au să dea. În sensul acestor hotăriri, în 74 comune parte se vor crea posturi nou de proți și învățatori, precum și asiluri de copii, parte se vor reînființa acolo, unde mai înainte au existat. Afară de acasta, reuniunea a prenotat înființarea a 17 asiluri și a 5 școle comunale, precum și în unire cu statul înființarea a 12 școle elementare de stat.

Relativ la ajutoare și subvențiuni, pe temelul datelor autorităților bisericesci și școlare reuniunea s'a stabilit un șir de acelea, care se urmeze sistematic și să se estindă pe durata de mulți ani. Aci s'a avu în vedere mai ales, ca să nu se renunțe în viitor la nici una din pozițiunile admise, din care cauză s'a și destinat pentru acest scop întreg capitalul reuniunii și s'a asigurat existența creațiunilor luate în perspectivă pentru 32 de ani. Alte creațiuni nou se fac dec numai pe temelul unor nou și reale venituri. Suma destinată pentru scopul de sus e de 300,000 fl., din cari s'au și pus deja la dispoziția 10,000 fl., ca investițiun și 9000 fl. ca lefuri pentru personal. Biserica catolică și reformată s'au luat în vedere în general cu părți egale. Luternilor unguri ești din sinul bisericii săsesci li s'a acordat un împrumut de 10,000 fl. și comunității israelite neologe din Clușiu un împrumut de 5000 fl. Afară de acasta s'a decis a se ajutoare institutule unguresci de bani din Deva, Brașov și Aiud prin împrumuturi în sumă de 10—30,000 fl. Bibliotecă populare, aluminate și asociațiun industriale de asemenea s'au luat în vedere cu câteva mii florini.

Comisiunea pentru excolonizarea Săcilor s'a constituită sub președinția contelui Bela Banffy și se dice că pentru sprijinirea problemei acestei comisiuni au să fie invitate *academia* și reuniunea Ciangăilor. Comisiunea a luat apoi hotărârile, ca „națiunea” să fie provocată a colecta ajutoare în bani și să institue cutii (pușculițe) de colectare, deoarece astăptă urgente ajutoare încă 145 comune.

La ședința comisiunii au luat parte episcopul reformată Dominik Szasz, episcopul unitar Iosef Ferencz, preoții Karol Eltes și Franz Kovacs, canonicul Bela Biro și deputații Ugron, Orban, Horvath, J. Györffy și Miklăuş Bartha.

Acesta'i planul de acțiune al maghiarilor, care pôte fi executat, der nu le va folosi nimic, ci cel mult va contribui numai a mări înverșunarea în țără.

E datoriază Românilor însă se se pună de aci înainte pe lucru, se nu mai stea cu mâinile în sinu și unelirile kulturegyletiste, se le întempine cum se cuvine unei nații conșciă și mândră de sine!

SCRIRILE ȚILEI.

In *Mehadia* s'au făcut pregătiri pentru a primi pe Regina României, care va sosi peste câteva zile pentru a visita pe Imperătoarea Austriei.

—x—

La 25 Aprilie n. se va serba *iubileul militar* de 60 de ani al arhiducei *Albrecht*. S'a anunțat deja sosirea pentru această zi de deputații din partea regiunilor din Petersburg, Berlin, Bucuresci și Atena, al cărora șef este arhiducele Albrecht.

—x—

Diarele vieneze, în privința *convențiunii comerciale cu România*, vorbesc foarte mult despre o convențiune provizoriă a cărei durată va fi de un an.

—x—

Se asigură că Austro-Ungaria nu va lua parte la *expoziția universală din Paris din 1889*. Limbajul țăreilor oficioase e foarte aspru. Ele dice că cu această Franca voesce nu numai să probeze că e în capul civilizației, der încă Republica e forma de guvernare a viitorului. Culmea naivității din partea Francei e de a invita și pe bătărele monarhii a lua parte la o astfel de serbare și a cere, ca și ele să se socieze la gloriificarea revoluției.

—x—

Se vorbește, că în curând se vor prezenta *corporiilor legitime* din Viena și din Pesta proiecte pentru *uzurarea echipamentului infanteriei*.

—x—

Proprietarii din comitatul *Ciucului* au de gând a forma o societate pentru regularea Oltului prin cultivarea pârâelor și prin uscarea mlăștinilor. Lucrările pregătitoare s'au încredințat unei comisiuni.

—x—

Joi spre Vineri noaptea, în prețua mărturiei de țergu, se întâlniră la birulă din *Cărstian* mai mulți țărani de prin prejur. După ce mănăcară și beură, care câtă avea și puț a trebuit să plătească cheltuelă fiicăre unul 5 cr. altul 7 cr. altul 10 cr. Unu țeran din Poiana mărului anume *George Turtubă*, neavându mărunt, își desfăcșer șerpărul, scot din el 2 bancnote de

câte 10 fl. schimbă una și era își pune banii în șerpăr. Se culcară acum cu toți. Spre ziua se trezesc cu toții la strigătul unui: »sus fecior, c'au bătut trei în turn!» Pe rând plecă toți din crișmă, după sate, câte doi, trei, . . . de altcum se mai și cunoscă unii pe alții dintre ei. Turtubă mergea cu un alt consătean de al lui. Pe drum erau omeni înainte și îndărătul lor. Deodată îl ajungă vre-o opt inși, care încep a le da câte și pumni, până ce în cele din urmă se aruncă turbași asupra lui Turtubă, îi rup șerpărul, îi iau banii și vreau a se depărta. Într'aceea tovarășul lui Turtubă prinde pe unul din blăstemași și-l omenesc cu pumnul. La strigătul celui prins se reîntorc ceilalți și se aruncă din nou asupra celor doi, în cătu pe aci era să-i omore. »Pentru Dumnezeu omeni buni! nu ne omorâți, că ne rămân copii sêraci, noi v'cunoscem: tu esi Nicolae Gridană din Tohan, tu. . .» strigară nefeșerii. Norocul lor că au fost alți drumari, care veneau la țergu. Bietul Turtubă era desfigurat în totă față.

—x—

Din *Cernăuși* se scrie, că sergentul major de husari Wessely a dat două impușcături de revolver asupra căpitanului său, cu intențiunea de a-l omori, fără însă să-l nimerescă. Sergentul se impușcă înainte d'a puté fi oprit, cădându pe loc mort. Dintr'o scrisore ce s'a găsit la el, se constată că cauza omorului și sinuciderii au fost șicanele ce le suferă în serviciu din partea căpitanului.

—x—

Sfânta Inviere în Bucuresci. În Sâmbăta Pascilor, la orele 12 din noaptea, M. S. Regele, urmat de casa sa civilă și militară, escortat de escadronul de gendarmi al capitalei, va merge la Mitropoliă la sfânta Inviere. Momentul când I. P. S. S. Mitropolitul primită exclamă: »*Christosul a inviat*», se va anunța capitalei prin 101 tunuri de pe dealul Spirei. Conform vechilor tradiții se va scrie *Evanghelia Sfântului Ioan*, pe care M. S. Regele o va semna și se va investi la urmă cu sigilul statului. M. S. regele va lua apoi în mână sfânta Cruce, înaintea căreia se vor închina asistenții. O gardă de onore cu musica va sta în față Mitropoliei în timpul ceremoniei Sfintei Invieri. — Ținuta va fi: frac, cravată și mânui albe, decorațiunile în formă regulamentară. Militarii mare ținută de ceremonie.

—x—

Delegații români, care au luat parte la negocierile pentru reînnoirea convențiunii de comerț cu Rusia au fost decorați de Țarul D. Petre S. Aureliană a primit Cordonul ordinului St. Stanislau.

—x—

O nouă industrie, dice »*Liberalul*» din Iași, a început a se întea în orașul nostru și acesta este așa dîsa *Apă de Colonia*. Acestă încercare se datorește domnului farmacist Rudolf Petelentz, care a izbăvit să dea o calitate foarte bună de această apă ce are avantajul asupra acelei străine de a mai fi și etină. D-sa promise a da o dezvoltare câtă mai mare acestei industrii, atât de căutată și necesară pentru familie.

—x—

Țarul croat din Agram »*Obzor*» anunță, că Papa a permis a se oficia *liturghia slavă în Munte-negru*.

—x—

Pescarul Nichita a lui Ionă Agoș a prins în iazul lui Parascivă din județul Iași unu *lină* de o lungime de mai bine de 90 centimetri. Mărimea, nepomenită până acum pentru soiul acesta de pește, a făcut pe librarii, frații Șaragă din Iași, să-l cumpere spre a-l oferi cabinetului natural. Deocamdată el se află espes în librăria intr'o baie mare cu apă, unde frumosul pește se mișcă a lene și spre plăcerea lumii curioase, care alergă să-l vedă.

Al 2-lea discurs al d-lui M. Kogălniceanu,

rostit în ședința dela 18 (30) Martie a c. în cestiunea consulatelor române.

(Urmare și fine.)

D. ministru de externe M. *Pherekyde*: Este în largul D-sale de a vorbi de această cestiune. Der cu tôte că sunt aci, nu acolo, este unu cuvânt pe care pot să-l spun; Sau răspândit în mai multe rinduri prin gazete șgomote, care atribuiau guvernului o acțiune în sensul acestei federații. Guvernul le-a desmănit; le desmăntă încă o-dată. Vedă însă, din cuvântul care l'a spus când m'a întreruptă dîcându, că acesta este o cestiune de viitor, vedă și onor. D. Kogălniceanu împărtășescă părerea guvernului. Mă cred d'er dispensat de a mai discuta cestiunea.

Viu la cestiunea în sine, aceea a consulatelor. Recunosc împreună cu D. Kogălniceanu, că multe sunt localitățile unde avem unu interes de căpetenie ca să avem consulate și unde aș nu avem; cu tôte acestea nu voi cere Camerei mijloce pentru înființarea lor, și v'voi spune de ce, cuvintele sunt de două naturi. Sunt întâi cuvinte budgetare, însă v' declar, că decă nu ar fi de cătu numai cuvinte budgetare, ne-am încerca cu toți să facem unu efort și să găsim mijloce ca să înființăm aceste consulate; der mai sunt și alte cuvinte. De ce, D-lor, nu avem tôte școlele primare înființate, atâtea câte am dori să le avem? Pentru că lipsesc personalul. Totu asemenea și cu personalul consulatelor, abia suntem la începutul organizării acestei instituții.

De aceea v' rog să bine-voiți a nu stăru în cerea pentru fixarea în budget a unor sume destinate la înființare de consulate; decă ele s'ar înființa și nu am avea unu personal, care să corespundă îndatoririlor ce-i sunt impuse, nu ar fi de nici unu interes. Decă însă vom găsi personal, ne vom grăbi să înființăm, decă putem, și atunci lesne v' putem cere mijloce.

Acum permiteți-mi să adaug unu cuvânt în privința consulului general dela Pesta, despre care D. Kogălniceanu a spus câte va vorbe nedrepte. Rog pe D. Kogălniceanu să nu apuce în acestu mod nedrept pe unu funcționar al Statului, căruia n'am de cătu mulțumiri să-i adresez pentru modul inteligent cu care își îndeplinește datoria. În cursul periodului trecut — în timp de mai multe luni, — au fost multe cestiuni gingeșe comerciale din acelea, care interesă și pe D. Pop, și n'am de cătu să mulțumesc acestu consulu, că n'a ținut în curent de tôte cestiunile care ne interesa; și ast-fel ne-a pus în pozițiune să putem urma cu succes studiile pe care le făceam asupra acestor cestiuni.

D. M. *Kogălniceanu*: D-le președinte, am mai luat cuvântul pentru ca să v' arăt că vorbesc în cestiune

FOILETONU.

Poesia și obiceiuri populare.

(Fine.)

»*Strigarea peste sat*» se făcea cu anumite formalități. Tinerii, după ce însă bine, se adunau înaintea bisericei, unde în sunetul clopotelor și baterea tōcei așteptau sosirea vaivodei țiganilor. Vaivoda după ce venea să suia într'unu pēru pădureț mare și foarte bătrân, ce era tocmai dinaintea bisericei și din alu căruia v'v' se vedea peste tot satul, fiindcă locul era mai ridicat. Când vaivoda ajungea în vârful pērului, clopotele încetău a se mai trage, tōca nu se mai bătea și toți omenii din sat ascultau cu curiositate să audă denunțările vaivodei, care cu glasul său puternic începea să strige mai întâi cu cuvintele obiceiuite:

Vaivoda: »Vai de mine, mēi!»

Tinerii răspundea din jos: »Ce-ți e ție, mēi?»

Vaivoda: »Da mē dōre capul.»

Tinerii: »Pentru ce te dōre?»

Vaivoda începea, de exemplu așa: Pentru că Constantin Nuțului s'a îmbetăt la »făgădeu» (cârciumă), și-a perdut vre-o haină în drum, a umblat la pețite în post; séu că: nu scie ara, nu scie sēmēna, pământul i-a rămas nearat, vitele la timp nu și le-a adăpat etc.; séu că, de exemplu, Fironica lui Tănase din Su-

seni (partea din sus a satului), nu scie urși, adorme la furcă, a jucat, ori a mâncat de dulce în post; séu că: a rămas cu cânepa netōrsă, umblă cu hainele destrăbēlate, cu cămașa nespălată, cu pērul nepeptenat, cutare a aflat-o demineța nesculată, cu casa nemăturată; Pascile au ajuns o cu grădina nelucrată, cu pocmolul (prispa) nepoit, cu casa nevăruită și alte multe asemenea, pe care vaivoda le scia înșira de rostul și încă de multe ori se silea a-le spune chiar în poesia. Finea o făcea cu cuvintele: Mi-a dîs ca s'o trezesc, séu: mi-a dîs ca s'o îmbrac, séu: mi-a dîs ca să-i ajut, der... ajuta-i va dracul, că mē dōre capul.

Unu ris general cu hohot se audia după această din tôte părțile satului, unde fetele tremurându ascultau tupilate prin grădin.

Êrăși se bătea apoi tōca și se trageau clopotele, după care vaivoda êrăși începea cu altă persoană și așa lua feciorii și fetele de rând, încat de »strigătul peste sat» nu rămănea cruțată nici o fată și nici unu fecior din sat, decă nu cumva purtarea lor a fost atât de esemplară, încat nici într'o privință să nu dea pretext la critică.

Era mare onore pentru unu fecior, ori mai virtos pentru o fată, care în Sâmbăta Pascilor a rămas nestrigat peste sat; der cu atât mai mare era rușinea pentru acela, care în mai mulți ani de rând, ori din cauza prea multor scāderi, a fost în aceiași sēră de două ori, séu în casul extrem chiar și de trei ori strigat peste sat.

O fată, care în aceiași Sâmbăta de Pascl a fost de trei ori strigată peste sat, nu putea spera curându la mărișu.

Cu strigarea peste sat, ce-i drept, de multe ori se făceau și unele abuzuri; era unu tribunal prea aspru și pe mulți fecior și fete îi făcea să n'aibă țignă de santele sērbătorii, der nu se pōte nega, ca în multe privințe obiceiul acesta avea o înriurință binefăcătoare asupra tinerimei, care cel puțin în decursul celor șēpte sēptemâni ale postului se nisua din resputeri să emuleze printr'o purtare esemplară.

Altmintea obiceiul acesta, care ori care alt obicei strămoșesc, este, cu puțină deosebire, foarte generalizat între Români, mai virtos în comune, care sunt curăț românești. Pe valea Mureșului, de exemplu, precum și mai preste totă partea sudică a Transilvaniei se află multe comune, în care și astăzi se practică obiceiul acesta, numai cătu nu în Sâmbăta Pascilor, ci mai virtos în ultima zi a carnavalului.

Pentru încunjurarea abuzurilor eventuale, în unele locuri se practică aceste bune obiceiuri numai sub control și după o anumită programă. La compunerea programei ia parte de regulă totă inteligența satului: preotul, învățatorul, notarul, judele etc., se înțelege, »sub rose». La timpul său acești însărcină apoi cu executarea programei pe unii încrezuți ai lor. Este și bine așa, pentru că în conservarea tuturor obiceiurilor vechi, care nu ating doctrina religioasei și nici nu stau în con-

și vorbesc ca omul de inițiativă, fiind-că o am și atâtea am; vorbesc pentru că voiesc să împing și pe guvern și pe Cameră la o mai mare energie, la o energie mai conformă cu pozițiunea unde trebuie să fie regatul României. Nu fac nimic o imputare băncii ministeriale și în deosebire de D-lui ministru de externe, căruia țin să îi fiu foarte agreabil, fiind-că și D-sa în toate discursurile este de o perfectă curtesie și nu îl fac responsabil de starea actuală care ne este creată.

D-lor, în privința federațiunii, D. ministru de externe bine a făcut că s'a ținut numai la cuvintele pe care le-a spus, cum-că cesțiunea a fost agitată numai prin jurnale și că guvernul a fost acuzat cum-că este promotorul acelei idei. Este treaba guvernului să aibă o politică în această cesțiune cum va vrea, și decât contestă și tăgădușește poate, că bine face. Eu, cât pentru mine, decât s'ar mai întâmpla, prin hasard, ca să fiu ministru, declar că voi lucra francamente pentru federațiune. (Aplause).

Alaltăieri imi făcea o imputare D. Fleva, că de ce mă țin de o parte și imi dicea — poate că nu s'a gândit bine la vorbele sale — imi dicea: ai îmbetrănit și vrei să trăiești comod, în pace. Eram să îi răspund: D-le, șed de o parte, nu pentru că am îmbetrănit, ci pentru că mă găsesc mai tiner de cât mulți tineri, și văd că nu pot face acte de tineri. Iată pentru ce stau de o parte, și împrejurările reclamă ca să fac așa; d'ar am dreptul să dic: eță politica viitoare, eță politica, care eu aș face-o trăind în relațiunile cele mai bune cu puterile. D'er pote că țerena va acoperi mai curând mormântul meu de cât de-a putea veni la putere. De aceea mă mărginesc acum să spun în Cameră: eță politica viitoare, eță politica pe care omii de Statu trebuie să o urmeze. (Aplause).

Acum, în privința consulor, er bine a făcut D. ministru că s'a ținut pe țeremul budgetului. D'er ce cesțiune budgetară pote să primeze cesțiunea consulilor? Apoi numai cu banii, care îi dăm consulului dela Pesta și dela Odesa, pe care îi plătim destul de bine, am putea să înființăm în alte părți o mulțime de consulate: la Cernăuți, la Sibiu, la Brașov. Nu puteți dice că nu aveți mijloce, fiind-că eu cred, că nu se va găsi nici un membru în această Adunare, fără deosebire de partit, care să refuze de a vă da bani pentru ast-feu de cheltuieli. Și decât în realitate nu vom avea, apoi atunci mai bine am renunța la construirea palatului expozițiunii și la construirea altor palate în favoarea drapelului românesc, care nu e nevoie să se țină prin reprezentanți la Tunis și la Monaco. (Aplause).

Așa d'er bine ați făcut că v'ati ținut pe țeremul acela, d'er vă conșur să vă puneți totă activitatea ca să numiți consuli acolo, unde este nevoie să avem, și cât pentru bani, eu imi permit, ca omul independent, să afirm, chiar în numele maiorității, că, nu mai târziu de cât astăzi, vi se pote acorda oră câtă sumă, chiar 100,000 lei.

Eu vă spun, că am întâmpinat greutăți, și acele greutăți le veți avea și D-văstră. Dacă puteți să faceți ca să avem consuli la Cernăuți, la Brașov, la Sibiu, spuneți-ne câtă bani vă trebuie pentru aceste consulate fiind-că o țera, care vă dă sute de milioane pentru alte treburi, nu vă va da o sută de mii de lei pentru a ave consuli acolo unde trebuie? Această Cameră când este vorba de românism, nu se opresce nicăiri, ea este foarte darnică.

Cât pentru consuli dela Pesta, vă conșur să nu credeți că am vre-o personalitate în contra cuiva; acel consuli dela Pesta este numit de mine și n'am nimic în contra lui, d'er este de prisos acolo și ar trebui mai bine mutat în altă parte. Diceți D-văstre că v'a servit și mai adăugați că ați dobândit cu succes multe lucruri. Ei! ce ați dobândit? Ce a dobândit șeful cabinetului? Ce am dobândit eu? Ce ați dobândit D-văstră? Ați dobândit măcar pădarea cu sântenia a convențiunii comerciale cu Austro-Ungaria? Nimic. Ați trimis acum patru, cinci funcționari, mari români cu inima, ca să negociere convențiunea comercială, d'er vă declar de mai înainte că nu voi vota convențiunea până nu se va găsi chipul de a se și executa sincer; căci o convențiune o-dată votată trebuie să facă onore fiecare parte contractantă semnături sale. (Aplause).

Aci este cesțiunea, căci scim că vecinii unșur pun multă persistentă în ideele lor, care numai favorabile nu ne sunt. Cu Austria propriu quisă mâne ne-am împăca, căci Austria are nevoie de grănele noastre, are nevoie de vitele noastre, și asemenea are nevoie să își exporteze și ea în țera la noi produsele industriei ei, și putem să ne înțelegem; d'er cu vecinii unșur nu este tot așa.

D'eunăți, când v'am citat cuvintele ministrului unșur în privința acestei cesțiuni, D-văstră ați quis că nu sunt acele cuvinte oficiale și ca să așteptăm pe acestea. Ei bine, eu am adus textul original și am pus pe un român din Transilvania de l'a tradus, și n'am găsit nici o frasă mai blândă de cât cele ce citisem, deja în jurnale, că Ungurii nu voiesc să introduc vite din România în Ungaria de cât cu condițiune ca să fie tăiete. Tot așa ni se făcea nouă o dată când treceam la Sucéva dela Ițcani seu dela Cornu Luncei, ne lăsa între două seu patru baionete ca pe marfă și ne ducea până unde voiam să mergem.

Eu fac un serviciu guvernului și nu guvernului, ci țerei mele, când mă arăt așa de aprins în această cesțiune. Declar că n'am nimic în contra guvernului unșur, declar că ministrul acela merită totă considerățiunea, că apără interesele țerei lui, d'er în același timp noi nu trebuie să ne îngrijim de interesele țerei noastre; și de aceea quis că în cesțiunea consulatelor nu este budgetul cauza de nu se pot numi, este că nu le convine vecinilor noștri unșur să falșie drapelul român, un petec de pânză, care să fie în trei culori în acele orașe, unde sunt români. (Aplause). Citam alaltăieri că s'au dat în judecată și s'au osândit până la 15 zile de închisore omi, care au purtat cingători cu trei culori.

Austria însă nu face așa și ca nu face așa dovada este că cu ocaziunea serbării aniversare a lui Ștefan cel mare la Cernăuți, la mânăstirea Putna, unde e mormântul lui Ștefan, au venit o mulțime de omi cu drapele românesce în mână, au intrat în sala care era garnită cu drapelele tuturor provinciilor, au venit omi tocmai din Viena, au bătut medalii comemorative, au fost acolo proprietari, profesori, preoți, școlari și sânteni, și a fost un preot, care a luat cuvântul și care între altele a quis: Noi suntem români, suntem uniți prin inima și prin mintea și cugetarea noastră cu țera liberă a Românilor, și cu toate acestea nimeni nu a fost dat în judecată, nimeni nu a fost osândit seu închis (aplaude), de și era gendarmi și acolo. De aceea onore Austriei, onore împăratului Austriei, onore familiei imperiale de Habsburg pentru că a permis Românilor

să ridice drapelele lor naționale și să rememoreze încă o dată Europei, că Bucovina era a României și că Cernăuți era capitala Moldovei!

D'er în Ungaria cine ar cuteza să vorbească numai de o asemenea serbare! Imi aduc aminte, că un ministru unșur imi dicea odată cum că noi Români din România liberă facem propagandă celor de peste Carpați; și eu atunci am protestat și am quis că nu este nici un singur Român din România care să fi persu în Transilvania seu în altă provincie ca să facă propagandă; însă am adus că noi Români din România liberă nu putem să așim cu tăcere toate acele strigăte ale fraților noștri din Transilvania, strigăte care trec Carpații până aci la noi și care ne aduc la cunoștința suferințele ce sunt nevoi să îndure frații noștri din persecuțiunile unșuresce; căci li-se opresce limba, li se închid școlele, bisericile: preotul, școlarii, profesorul, și în fine tot ce este român și românesc este persecutat, maltrat. }

Iată ce face pe frații noștri de peste Carpați să țipe, și eță de ce noi nu putem fi surzi la țipetul lor și pentru ce protestăm. (Aplause).

Apoi și în Bucovina sunt Români și noi am în Bucovina mai mari drepturi decât în Transilvania, pentru că Bucovina este parte din trupul țerei noastre, și cu toate acestea, pentru ce protestăm? Nu protestăm pentru că vedem că frații noștri din Bucovina sunt mulțumiți să se odihnesc sub scutul înțelept al Habsburgilor, unde au legi drepte, unde au școlele lor, limba lor, reprezentanți lor, a căror voce românescă răsuna până și în parlamentul imperiului austriac, pentru că nimeni nu le impune o limbă streină. Apoi tot așa e și în Transilvania? De aceea ei se pâng, și de aceea Ungurii nu voiesc să avem consuli acolo, ca să ne vadă falșind drapelul nostru tricolor?

Ei bine, trebuie să avem și noi consuli nostri acolo nu ca să facă propagandă; trebuie și Ungurii să sufere drapelul românesc, precum și noi suferim drapelul austro-ungar falșind pretutindei la noi: egalitate și reciprocitate; a trecut timpul umilirei, (Aplause). În adevăr, la serbarea dela Berlin Regele nostru a avut pasul asupra tuturor regilor vasali a imperiului german; a avut pasul asupra marilor duci, asupra principilor. Poporul întreg a venit de l'a salutat, bucurându-se că un Hohenzollern a ridicat la gurile Dunărei un regat. (Aplause).

Ei bine, decât poporul din Berlin s'a bucurat, că în capul României este un Hohenzollern, să ne bucurăm și noi, care ne dore inima, că sub un Hohenzollern s'a putut dobânda mai mult de cât s'a dobândit sub domii vasali, și ca atunci, când vom merge în Brașov, în Cernăuți, în Sibiu, în Verciorova, să vedem drapelul nostru, pentru care s'a versat atâtea șiroie de sânge, și să scim, că la umbra lui se pot adăposti Români țerei. (Aplause).

Nu voiesc să vă vedă dându-se certificate streine de a se pute introduce în Austro-Ungaria boi seu porci. (Aplause).

Întrebați pe d-nii deputați de peste Olt, când se face comerț de vite, cum se face? Ungurii cumpără, d'er Români nu au voie. Când se duc acolo vitele noastre, se dice că ele sunt bolnave, că porcii au bôla de gură, sau de picioare, și nu voii să spun ce altă bôla mai se dice că au.

D-lor, nu voiu să vorbesc mai mult. Vedeți, că foarte rar vorbesc, și astăzi fac testamentul meu, pe care sunt sigur că cei tineri îl vor executa. (Aplause prelungite).

Urmarea în supliment.

traclire ca cultura și educațiunea poporului preste tot, nu se pote nega, că e de lipsă un control, care în toate acțiunile tinerei generațiuni mai cu sémă, să păsca a nu se perde din vedere echivalentul moral.

De un caracter mult mai serbătoresc sunt obiceiurile poporului nostru din ziua de Pasci. În zor de și clopotul dela biserică anunță prasnicaș dălei și toți după acesta se grăbesc a-și păsri așternuturile lor. În ziua acesta e păcat și e rușine a dormi, ori a sta în pat. Din fiă-care casă se duce cel puțin unul la „Inviere“.

Dela „Inviere“ se întorc acasă. Se imbracă cu toții în haine de serbătore, fetele se împodobesc cu flori la peptu și după urechi, bătrânele își iau firu de busioc în mână și apoi toți, cu micu, cu mare, plécă la biserică. Se întorc de aci cu inima plină de fericire. Nu e cuviincios în ziua acesta a merge la case străine. Fiă-care se întorc la casa sa și fiă-care se înveselesc în sinul familiei sale. Închipuți-vă, ce serbătore mare au omii acestia: de șapte săptămâni petrec în dolii adevăratu, de șapte săptămâni luptă pentru înfrânarea trupului și potolirea patimilor, nu și-au petrecut, nu s'au hrănit și n'au mncat de dulce de șapte săptămâni. Mesele lor sunt astăzi împodobite cu ouș roșii, puil friptu nu lipsesce, mielul Pascilor s'a jungat și din carnea lui gustă acum toți împreună, laudându pe Dumnezeu. Nicăiri mai bine ca aci nu se potrivesc cu-

vintele: „Acăta este ziua, care a făcut o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa“.

După prânș tinerimea își urmăș obiceiurile sale. Fiă-care sat își are obiceiul seu. În Armenișul de pe Câmpia toți feciorii și toate fetele se adună după prânș înaintea bisericii: Fetele frumos gătite, feciorii cu flori în palărie. Ridu, glumesc și își petrec. Toți au ouș roșii; ciocnesc împreună: oul cel mai tare câștigă pe cel mai slab. Mulți câștigă pe calea acesta o mulțime de ouș, veți bine sparte, d'er... multe.

Actul cel mai celebru urmăș după vecernia. Ceterașii (lăutarii) se presintă înaintea bisericii. N'au însă voie să cânte din violină, nici tinerilor să jôce în ziua acesta nu le e iertat. Feciorii se aleg la o parte, fetele de altă parte. Ochii tuturor sunt așintiți asupra aceluia dintre feciori, care mai întâiu ca toți din sat a eșit în decursul primăverii cu plugul la câmp. Acesta este eroul dălei. Elu se așdă departe la o anumită distanță, ceilalți feciori se înșiră îndrêtul lui stând gata de fugă, îndrêtul acestora se află ceterașii, care cu arcul pe strună așteptă darea semnalului; un bărbat mai bătrân stă cu mâna pe funia clopotului și când tinerii s'au arangiat de ajuns, elu lovesce de trei ori clopotul într'o urechiă. Atunci feciorii încep la fugă.

În urma lor merg ceterașii în paș lini și cântând o melodiă unică și caracteristică pentru ocaziunea acesta. Fetele se duc după ceteraș și eșind din sat

se preumblă din delu în delu, urmărind cu atențiune mersul junilor fugari.

Feciorii au să prindă pe plugarul și până când nu l'au prins, satul este ca pusti; nu se face jocu, nu este voie bună în sat, fetele sunt la câmpu cu ceterașii, care cântă un cântec duios, ér feciorii alergă prin pădure ca să aște pe plugarul. Nu este iertat nimenu să-i stea plugarului în cale. Elu pote să stea ascuns o și, două și câte-odată și trei, se duce în anumite locuri unde, precum i-a spus iubita lui, va afla mncarea ce i-a pus-o într'un locu pe unde avea elu să fugă, și o și află. Pâdesce până când pote găsi ocaziune ca să potă să se întorcă în sat fără a fi prins. Ajungându în sat, mai întâiu se duce la clopotniță, lovesce de trei ori clopotul și îndată după acesta toți tinerii alergă cu voie bună spre biserică. Plugarul fugar are drept în ziua acesta să mnce, să bea și să tracteze cu beutura pe cine-și place în contul feciorilor. Deacă însă feciorii l'au prins și l'au adus cu slla în sat, elu este dator să le plătască acestora beutura în cinste.

Se începe, după întorcerea fugarului în sat, jocul, care afară de dălele de post se continuă în fiă-care Duminecă și serbătore. E fericită fata, pe care în jocul primu o jôcă mai întâiu plugarul fugar.

Obiceiul acesta pote că se practică și în alte părți ale Câmpiei.

Cursul la burza de Viena
din 15 Aprilie st. n. 1887.

Table with financial data from Vienna stock exchange, including gold and silver prices, interest rates, and various bonds.

Burza de Bucuresti

Cota oficiala dela 2 Aprilie st. v. 1887.

Table with financial data from Bucharest stock exchange, listing various securities and their prices.

Cursulu pietei Braşov

Table with market prices from Braşov, listing exchange rates for various currencies and commodities.

FARMACIA
J. PSEPHOFER

Viena, Singerstrasse Nr. 15
la „goldenen Reichsapfel“

Pilule pentru curăţirea sângelui, mai înainte numite „Pilule universale“, merita cu totu dreptul numirea din urmă, de ore ce in faptă nu există aproape nici o boală, la care nu ar fi probat în mii de casuri efectul lor miraculos.

Trimiţându-se preţul înainte costă cu espedarea francată 1 sulă cu pilule 1 fl. 25 cr., 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri 3 fl. 40 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri 5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr.

Au incursu o mulţime de scrisori, prin cari consumatorii acestor pilule mulţămesc pentru redobândirea sănătăţii lor după cele mai diferite şi grele bôle. Ori-cine a făcut odată încercare, recomandă acestu medicamentu mai departe.

Reproducem aci câteva dintre multele scrisori de mulţămintă.

Leongang, 15 Mai. Prea onorate Domnule! Pilulele D-v. produc adeseori minune, ele nu sunt ca alte așa de multe medicamente recomandate, ci ele ajută intru adeveru aproape la toate bôlele. Din pilulele, ce-am fostu comandat la Paaci, am împărţit cele mai multe la amici şi cunoscuţi şi au folositu la toţi, chiar şi persoane de o etate mai mare şi cu diferite bôle şi defecte au dobândit prin ele, deşi nu perfectă sănătate, dar totu o îmbunătăţire însemnată, şi voescu a urma cu încredinţarea lor.

Balsam contra degerăturii de I. Pserhofer. de mulţi ani recunoscutu ca cel mai siguru remediu contra suferinţelor de degerătură de totu felu, precum şi spre vindecarea ranelor învechite etc. 1 borcăneşu 40 cr.

Medicamente Homöopatice de totu felu se află totdeuna gata. Afară de preparatele aci numite se mai află toate specialităţile farmaceutice indigene şi streine, anunţate prin toate diarele austriace, şi la casu, când unele din aceste specii nu s'ar afla în depositu, se voru procura la cerere cu promptitudine şi câtu se pôte de efinu.

PACEA IN EUROPA. Vestminte gata. Unu costumu bărescu. Advertisement for clothing with illustrations of men in suits and prices.

Postavuri de Brünn. Costumii de vară. Iana veritabilă. Advertisement for clothing from Brünn with details on fabrics and prices.

Avisu d-loru abonati! Rugamtu pe d-nii abonati ca la renoirea prenumaratiunei se binevoiasca a scrie pe cuponulu mandatulu postalulu si numerii de pe fasia sub care au primitu diarululu nostru pana acuma.

TARIFA anunturilor si insertiuniloru. Table with advertising rates for different types of notices and insertions.